

Da badeanstalten blev kult

Efter en tid i kulden har badeanstalten og livet, der knytter sig til den, fundet sin vej tilbage til danskernes bevidsthed. Træforterne på havet er mere populære end nogensinde. Her dyrker vi både roen, sundheden og den uperfekte krop.

AF NANNA JAKOBSSGAARD NIELSEN
nann@berlingske.dk

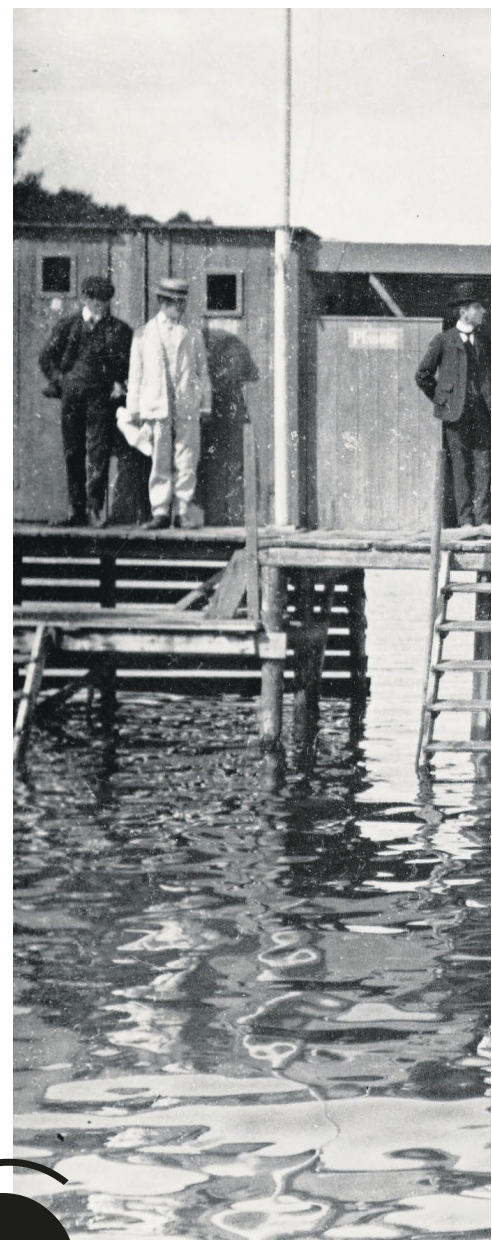
Den har efterhånden fået mange former, den hundredårige badeanstalt. Havnebadene har udspringsplatforme tegnet som spidsen af et skib. Badebroer kan bygges som Sydens promenader og søbade som skalformede konkylies. Men den traditionelle badeanstalt har også stadig sin plads. Træforter ved kysten mærker, hvordan flere higer efter at glide ud i det skvulpende kolde vand fra en stige eller i et hop – gerne året rundt.

»Du hopper bare ud, og så er du allerede på dybt vand. Det er en måde at være i landskabet på. Du får alt det komfortable, som de har på italienske og franske rivieraer, plus en eksklusivitet, fordi det ikke er alle, der kan være der,« siger Pernille Stensgaard, forfatteren bag bogen »Det gamle bad og havet«, som netop er udkommet.

Bogen rummer et portræt af Charlottenlund Søbad. Et af Danmarks ældste af slagsen, der for to år siden var så ombejlet, at der opstod en venteliste til selve ventelisten til den lille, sorte nøglebrik, som giver adgang til den våde oase nord for København uden for den offentlige åbningstid og året rundt. I dag har det populære søbad 3.250 medlemmer, og ventelisten er der stadig.

Det er ikke kun i Charlottenlund, at folk flokkes om at få adgang til faciliteterne, når havbadene lukker for offentligheden. Det trender i hele landet, hvor nye brugere nogle steder skal igennem særlige ritualer. På den gamle badeanstalt Helgoland optager man for eksempel ikke nye i vinterbade foreningen Det Kolde Gys uden at have lært dem op i foreningens hilsepligt og gæstepolitik. Sådan er det også på Den Permanente i Aarhus, hvor Vikingeklubben Jomsborg holder til, fordi der for det første ikke er plads til, at tusindvis hver især tager gæster med, og for det andet fordi, gæsterne kan være ødelæggende for fællesskabet og normerne.

»Det bliver reguleret, og folk bliver underlagt et fælles re-

Badeanstalten er røget med på den yoga-agtige bølge, hvor der skal være noget sakralt over det.

Pernille Stensgaard

Nøgenbombe på Charlottenlund Søbad lavet af enten Holger Nielsen eller Jørgen Peter Müller, der begge var dominerende skikkelser i tidlig dansk idræt. Året er ca. 1905. Publikum er naturligvis kun mænd, og det ses tydeligt, at søbadet var bygget, så det let kunne pilles ned. Det blev det hvert efterår fra 1901 til 1982. Først efter genopførslen i 1985 har Charlottenlund Søbad stået der hele året. Foto: »Det gamle bad og havet«.

gelsæt, som man synes bedre om end det, der er på stranden. Nogle af de mest irriterende ting bliver stoppet. Radioer, skrigende børn, hunde og mobilsnak. Det er jo strengt forbudt. Det er blevet et mere meditativt sted, hvor der skal være ro på alle mulige planer. Badeanstalten er røget med på den yoga-agtige bølge, hvor der skal være noget sakralt over det,« siger Pernille Stensgaard.

De første danske badeanstalter dukkede op i 1800-tallet. Oprindeligt blev de opført for at adskille kønnene. Mænd og kvinder badede så langt fra hinanden som overhovedet muligt – enten forskellige steder eller på forskellige tider. Det var også fast arbejde ved hver ny sæson at dække de kighuller, der var boret ind til damerne af kåde mænd. Samtidig blev badebroen mellemledet mellem mennesket og naturen, der gjorde det muligt at bade under ordnede forhold. De første danske

badeanstalter dukkede op i 1800-tallet. I begyndelsen var de få og for eliten, men med tiden kom der flere og flere badeanstalter, og de fleste blev mere folkelige, da søbadene blev for dem, som ikke havde råd til at rejse ud om sommeren.

Men i løbet af 1920'erne fik danskerne øjnene op for den langt mere frie og løsslupne badning ved stranden. Kønsopdelingen på »anstalten« blev betragtet som sippet. Ordet lugtede af disciplin og afretning, og havbadene var efterhånden også afskallede og tangede at se på. Det var heller ikke en tid, hvor der var rent badevand på dagsordenen. Fra 1960'erne og årtierne frem tog byernes forurening af vandet til. Øresund blev til »Pløresund«, og det betød, at badeanstalter og havnebade lukkede på stribe. I 80'erne var de eneste overlevende langs hele den sjællandske kyst Helgoland på Amager og Charlottenlund Søbad.

»Det var simpelthen gået så inderligt af mode. Øresund var ➞

Kastrup Søbad på Amager. Foto: Søren Bidstrup.

STEDER AT BADE

Det traditionelle

I Dragør ligger et af de gamle træforter med direkte adgang til Øresund. Søbadet har bevaret den traditionelle dame- og herrefløj, hvor det er tilladt at bade og solbade nøgen. Der er også et fællesbassin, hvor badetøj er påkrævet.

Voksne: 20 kroner. Børn: 10 kroner. Åbent dagligt kl. 7-17 indtil 31. august.

Det prisbelønnede

Det konkylieformede Kastrup Søbad, eller »Sneglen« som det også bliver kaldt, er et af de smukkeste konstruerede søbade i København. Det gyldne azobetræ oplyses om aftenen og holder sig flot, selvom Søbadet efterhånden har ti år på bagen. Det er tegnet af White Arkitekter og har vundet en bronzemedalje i den Olympiske Komités konkurrence om bedste idræts- og fritidsbyggeri.

Fri adgang. Åbent mandag-fredag kl. 15-22 samt lørdag-søndag kl. 11-22 indtil 15. september.

Det rolige

Havnebadet Sluseholmen, der også bærer navnet »Koralbadet«, er Københavns nyeste havnebad. Det bruges primært af familier i området og er derfor mindre befolket end Havnebadet Bryggen midt i København. Havnebadet har både svømme-, dykke- og børnebassiner.

Fri adgang. Åbent dagligt kl. 11-19 indtil 31. august.

Alf Badeanstalt i Hellerup. Udateret. Kvinderne bader godt tildækket. Både på stranden og badeanstalter badede mænd og kvinder hver for sig eller på forskellige tidspunkter. Foto: »Det gamle bad og havet«.

I begyndelsen kunne ingen forestille sig at bade om vinteren, og det var da også først i 1988, at otte-ti medlemmer af Charlottenlund Søbadeanstalt hoppede i det iskolde vand for første gang. Vinteren efter dannede de en klub, som 120 meldte sig ind i, og så er resten historie. Foto: »Det gamle bad og havet«, Hans Ole Madsen.

skideulækker, og folk begyndte at tage på charterrejse i stedet for,« siger Pernille Stensgaard.

Vandet blev dog rent igen, og bølgen vendte. Og i kølvandet på det renere vand, dukkede et andet fænomen også op. Havnebadene. De er efterhånden et must i hver en havneby. Ålborg har et, og Aarhus får snart sit første. Frederikshavn og Faaborg er også med på moden, ligesom mange københavner har erstattet turen til Øresund med en tur i havnen. I byerne er badeanstalten for de mange, og antallet af svømmeglade brugere vokser år for år. I juli slog havnebadet på Bryggen sågar ny rekord. 10.096 gæster sprang i vandet på en weekend. Det er 2.000 flere end den mest besøgte weekend sidste år.

Populariteten udspringer blandt andet af, at flere bor i byen og samtidig forventer at have naturen lige ved hånden, fortæller byhistoriker ved Aarhus Universitet, Mikkel Thelle.

»Der er blevet bygget nye kvarterer i havneområderne, hvor husene står i vand, og man kan gå ud og tage sin kajak direkte fra sin egen bagdør, som om man boede i Venedig. Drømmen om at være i byen og i vandet samtidig tror jeg er meget stærk hos både byplanlæggere og hos dem, der vil betale for at have adgang til vandet,« siger han.

Det er dog langt fra kun et byfænomen, påpeger ekspert i byplanlægning, Holger Bisgaard.

»Der er jo kommet en trend med at bade tæt på, hvor man bor, uanset om man bor i byen eller ej. Man dyrker sin krop på en helt anden måde i dag, end man gjorde tidligere. Hele den bevægelse og dyrkning er der mange, som mener, skal være lige i nærheden af, hvor man er her og nu, og det skal helst være en lillebitte smule farligt. Badeanstalterne bliver samlingspunkter, som bidrager til det liv, folk efterspørger.«

I takt med den stigende popularitet er nøglen til en badeanstalt blevet mere end bare en nøgle. Det er adgangen til eksklusiv

sivitet og sundhed. Adgangen til en særlig livsstil, hvor man værner om klubånden og traditionerne. Hellet i dagligdagen, der er fri for travlhed og krav om at være på. Sådan er det på de ældste badeanstalter, og det er en svær balance. For hvordan håndterer man, at omverdenen bliver mere og mere interesseret i det lille mekka, man har været en forening om at skabe?

Ved Charlottenlund Søbadeanstalt måtte man for nogle år siden gå drastisk til værks og anskaffe sig en karruselbåd, der kun lukker én person ind ad gangen. Simpelthen fordi der blev snydt for mange nysgerrige ikke-medlemmer ind på det gamle søbad uden for sommersæsonens offentlige åbningstid.

For udover at være udtryk for en sundhedsbølge, der de seneste år er skyllet ind over landet, er badeanstalten et sted, hvor vi giver os selv ro – og lov til at være uperfekte, fortæller Pernille Stensgaard.

»Især hos kvinderne har jeg hørt nogle sige, at de ser damebadet som et reservat for kvindeskroppe, der ikke er perfekte. Her kan du være i fred med dine deller, din appelsinhud, dine ar og dine knyster uden hele tiden at være en del af konkurrencen om at være ung, slank og fast.«

Derfor er damebadet på Charlottenlund Søbadeanstalt tit fyldt til randen. Faktisk klager kvinderne ofte over, at de mangler plads, fortæller Pernille Stensgaard. Til sammenligning er mændenes fløj næsten tom at se på. Men de, der bader her, gør det for at få fred. Fred fra virvaret af mennesker på fællesfløjen.

For her indfinder roen sig først, når horderne af skrigende unger og teenagere med trådløse højttalere har pakket bade-tøjet ned for vinteren. Som Erik Jerichau, formand for Charlottenlund Søbadeanstalt fra 1985 og 18 år frem, altid sagde, når sommeren var slut:

»Det er nu rart at blive sig selv igen.«

ET ØJEBLIK

Foto fra bogen: Hans Ole Madsen

Er vi nøgne?

BØGER. Overskriften til dette Øjeblik er tyvstjålet fra Pernille Steensgaards nye bog om Charlottenlund Søbad. For nøgenhed er stadig et klassisk og følsomt emne for de 3.500 medlemmer af den legendariske badeanstalt nord for København. Søbadets uskrrevne regler er i korte træk, at man kun er nøgen

på vej op og ned ad stigen og i vandet. Mens det i saunaen eksempelvis er forbudt at ligge med spredte ben, skriver Steensgaard. »Alle påstår, der overhovedet ikke er sex og erotik involveret, når vi bader nøgne (...) Men det er altså noget, vi leger. En stil-

tiende overenskomst», siger en af de badegæster, hun har interviewet til bogen med den fine titel 'Det gamle bad og havet'. Den udkom i fredags på forlaget Strandberg Publishing, er blevet til på initiativ af Charlottenlund Søbad selv og handler også om meget andet end nøgenhed. *agn*

Under en maske af godhed

UDEN FILTER
BETTINA HELTBERG

Kan den politiske situation ligefrem føre til depression?

Det er vel et evigt spørgsmål – i hvert fald for mig – om man nu også kan *til-lade* sig at være depressiv. Først og fremmest har jeg det jo godt, trods visse gamle fysiske krænkelser – men sådan har enhver det. Man tror uvilkårligt, at de andre, man kender, trives fortrinligt. På frisørsalonen bliver håret vasket af en dame, som hele tiden nynnser. Det virker opmuntrende. De damer har ingen problemer, mener jeg. Men når vi konverserer, får jeg gradvis andre tanker. Man kan liste næsten rystet ud af salonen – jeg skal ikke gå i detaljer. Skal jeg analysere grunden til den såkaldte depression, handler den om den politiske situation netop nu. Mange af mine meningsfæller er også i ganske dårligt humør over regeringen, men det ser ud til at gå nogenlunde med at glemme det – en behagelig rejse til Rom, en hyggelig mid-dag med venner, indkøb af dit og dat til hjem-met, særlig de for tiden meget populære sofa-puder, som man kan læse om på Google, og en gårdfest for beboerne og en shoppingtur, kort sagt spendering af penge på sine nærmeste og sig selv.

Men ubehaget og modviljen – det forsvinder kun sporadisk. Hvorfor? I februar 2001 havde Dansk Folkepartis Ungdom indrykket en annonce i bladet Studiemagasinet med følgende tekst: 'Massevoldtægter. Grov vold. Utryghed. Tvangsægteskaber. Kvindeundertrykkelse. Bandekriminalitet. Det er, hvad et multietnisk samfund tilbyder os'. Det førte til, at blandt andre EU-parlamentariker Morten Messerschmidt blev idømt 14 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens paragraf 266b – den såkaldte racismeparagraf. Dommen blev i foråret 2003 stadfæstet i Østre Landsret. Morten Messerschmidt er med andre ord dømt for racisme. Den ære deler han ikke med andre aktive politikere. Og den ære forhindrede da heller ikke, at han ved det seneste EU-valg fik det højeste antal personlige stemmer nogensinde.

SÅ VAR DER ET lille kedeligt *incident* mere, det er fra 2007, hvor han i løftet stemning, på selve Hitlers fødselsdag 20. april, havde sunget 'Deutschland, Deutschland über alles' i restaurant Grøften i Tivoli. Men det skulle han vel være i sin gode ret til – og Morten Messerschmidt vandt sagen mod BT, som havde skrevet, at han også havde hyl-det nazismen og Hitler. Nå, men gemt er glemt! I Politiken optræder Messerschmidt i august 2015, ja, forleden dag, med et indlæg, som revser de kulturradikale med bopæl i Nordsjælland, Østerbro og Ris-kov – de folk, som i det »multietniske« (en af hans yndlingsaversjoner) alene ser et »større udvalg af krydderier« og »billig arbejdskraft«. Og Messerschmidt fortsætter: »(det) retfærdiggør ikke, at man lukker øjnene for konsekvenserne af især den muslimske indvan-dring, som flertallet af danskerne oplever:

nedsikringer i det offentlige, kriminalitet, forskelsbehandling til fordel for de fremmede osv.«. Man kan forestille sig, hvordan muslimer, der kommer til at læse Messerschmidts arti-kel, må føle det. *De* er skyldnere i samfundets misrøgt lige så meget som de kulturradikale – men der er den betragtelige forskel, at de skyl-dige 'kulturradikale' jo lever i sus og dus med krydderier etc. på Østerbro, i Risskov, osv. – vi må formode, at vi kan klare det. Jeg ville mene, at Messerschmidt alene med den citerede sætning fra artiklen må kunne påregne at vende tilbage til retten for at forkla-re og forsvare sit synspunkt.

DET MINDER STORT SET OM den ti år gamle sag, der endte med dom. Det gamle ord 'bandekriminalitet' er forkor-tet til blot 'kriminalitet', og der står da ikke, at muslimer på det private plan er grove vold-tægtsmænd og misdædere. Nej, anklagen er *udvidet* til at omfatte *hele* vores samfund – 'muslimer især' har i dag penetreret det pri-vate og dermed givet anledning til de store samfundsproblemer, som flertallet af dansker-ne oplever i disse tider. Jeg mener kort sagt, at der må være rig basis for en ny dom for racisme. På den anden side kan jeg tage fejl – jeg er ikke jurist – og vigtigere endnu: Tiden har udviklet sig, tiden er gået – man kan tillade sig at sige ganske meget, som førhen vakte berettiget afsky, i ytringsfrihe-dens navn. Det er derfor, jeg er i dårligt humør: den poli-tiske tilstand. Men det må ikke siges på frisør-salonen, hvor ejeren betror mig, at hun stem-mer socialdemokratisk, men aldrig nævner det for kunderne – omtrent som dengang, da man, efter sigende, skulle skjule, at man i vir-keligheden stente DF.

Endnu har den smalle V-regering ikke gen-nemført meget og forklarer beskedent den foreløbige passivitet med situationen som net-op mindretalsregering. Men vi kommer ikke til at vente længe på in-tegrationsministerens tiltag, som vil halvere ydelserne til flygtninge og gennem den allere-de på forhånd annoncerede udenlandske kampagne afskrække asylansøgere fra at rejse til Danmark. Det, mener Inger Støjberg, vil bremse tilstrømningen, og Lars Løkke udtaler alvorligt, at regeringen blandt andet vil måle sin succes på ... færre asylansøgere. De økonomiske regnestykker baserer han især på nedsættelse af ulandsbistanden, og så-leledes skal krigene nok standse i verden, og flygtningene strande på Grækenlands fjerne kyster. Er der mere godt og humørforbedrende i vente? Åja, hvad skal vi finde på? Regeringen vil genindføre optjeningsprin-cippet for børnechecken, således at fuld bør-necheck først opnås efter to års beskæftigelse i Danmark. Børnechecken var jo ligesom ment til *danske* børn, ikke til de udenlandske. Og danske børn skal være meget mere lykkelige, end de er. Dog har vi endnu ikke hørt fra justitsmini-steren på Facebook om ungdomspakken, der jo bl.a. skulle indebære, at børn ned til 11 år skal sættes for en dommer, hvis de begår kriminali-tet f.eks. i form af butikstyverier. Går overvejelseerne mon på, hvordan man rammer de muslimske børn, men lader de rig-tig danske børn slippe? Det er en vanskelig konstruktion. Bevidstheden er mest formet af det personli-ge livs udfordringer og problemer. Men dertil hører også, at man udfordres af det, der er i færd med at ske under en maske af godhed. *bettina.heltberg@pol.dk*

'Straight Outta Compton' er ikke så god som N.W.A

FILM. Er en stor biografisk Hollywood-film måden at fejre den skelsættende hiphopgruppe N.W.A på? Ikke sådan 100 procent, hvis man skal tro de ameri-kanske anmeldelser af 'Straight Outta Compton', der havde premiere i USA i denne uge. Filmen fungerer som et »fascinerende blik på racepolitikken i 1990'erne«, skriver Vanity Fair, men den er ikke lige så god som de kunstnere, der har inspireret den. Netsiden The Root, der beskriver sig selv som et sort nyhedssite, roser især filmens skuespillere. Og New York Times roser det store actionanslag. N.W.A (Nig-gaz Wit Attitudes) bestod af Eazy-E, Ice Cube, MC Ren, DJ Yella og Dr. Dre. De kommer fra Compton, et soci-alt belastet område cirka 20 kilometer syd for Holly-wood, og slog tungt igennem i 1988 med deres de-butplade, der bærer samme navn som filmen. *emil*

32 pct. vil streaming af film vokse frem mod 2019, viser en undersøgelse fra PricewaterhouseCoopers, som også forventer, at forbruget af biograffilm vil vokse, mens salget af dvd og bluray vil falde

Pr-foto: HBO

HBO-streaming redder populært tv-program

Det 45 år gamle tv-program 'Sesame Street' har ind-gået en aftale med streamingtjenesten HBO for at klare sig i konkurrencen om børnenes opmærksom-hed. Førhen begyndte millioner af børn dagen med at se programmet, som regnes blandt de bedste in-den for pædagogisk børne-tv. Nu tilbringer mange i stedet tiden med smartphones og tablets. I årevis har selskabet bag programmerne finansieret sine aktiviteter gennem salg af videoer, streaming og indtægter fra legetøj, mens den offentlige amerikanske tv-distributør PBS kun har dækket 10 procent. Når dukkerne har haft debut hos HBO, fortsætter de dog også på det gode, gamle flow-tv. *NilTho*

“ Jeg kan bedre lide appelsinjuice. Så Coca-Cola kan skride ad helvede til Lemmy fra Motörhead har ændret livsstil, fortæller han i et interview med The Guardian. På grund af sukkersyge kan han ikke længere drikke cola, derfor er whiskyen blevet udskiftet med vodka – og appelsinjuice. Metalveteranernes 22. album, 'Bad Magic', udgives 28. august

FEM KAMMERKONCERTER I VERDENSKLASSE

SKOVHUS // TRIO CON BRIO // ANDSENS // WEILERSTEIN // ZNAIDER
KØB PARTOUTKORT NU

KONCERTER MED
MOGENS DAHL KAMMERKOR
ZEITGEIST / SAKT. PETRI KIRKE
ONS. 16. SEP. KL. 19.30

EVIGHEDENS LYS / CHRISTIANS KIRKE
SØN. 1. NOV. KL. 22.00

HÅNDELS MESSIAS / HOLMENS KIRKE
FRE. 11. OG LØR. 12. DEC. KL. 19.30

LÆS MERE PÅ MOGENSDAHL.DK

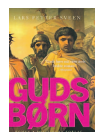

MOGENS DAHL
KONCERTSAL

Gode historier og opbyggelighed går hånd i hånd

I kampen mod det onde skal der fortælles gode historier, der kan nære tro, håb og kærlighed. Lars Petter Sveen har vovet det og slipper helt godt fra det

bog

Lars Petter Sveen: **Guds børn**. Oversat af Rolf Stavenn. 302 sider, 250 kroner. Politikens Forlag.

Det er ikke let at skrive litteratur, som vil nære tro, håb og kærlighed. Det bliver let til det rene postulat og til en gang sødsuppe. Det er meget lettere at skrive om tvivlen og ondskab. Den forekommer os alligevel at være mere realistisk. Og det må gerne være rigtig ond og rigtig beskidt – det tjener kun til at øge vores fornemmelse af virkelighed. Men nu findes troen, håbet

og kærligheden altså også i verden. Det er flygtige fænomener, som man skal holde godt fast på, så ikke mørket og mismodet tager dem. Og mørket står hele tiden parat. Satan er en forfører og frister, der vender tilbage igen og igen. Det gør han også i Lars Petter Sveens fortællekreds "Guds børn" om en række meget forskellige figurer fra Jesu tid. Sveen fortæller ikke helt almindelig bibelhistorie med Jesus i centrum. Det er jo også gjort i evangelierne. Han fortæller derimod en række historier fra periferen af Jesu liv og virke og blander Bibelens personer med frit opfundne.

Fælles for disse figurer er, at de befinder sig i en verden, hvor den romerske besættel-

sesmagt hersker, og hvor desperationen er stor så vel socialt som eksistentielt. Profeter, oprørsgrupper og røverbander huserer i Palæstina og gør livet mere usikkert, end det er i forvejen. Det er i den situation – der ikke minder så lidt om vores egen tid – at Jesus vandrer rundt og taler om Guds rige og om ikke at gribe til våben. Der er en anden vej end vold og mord. Det er dette gode budskab, som han og mange andre dør for. Jesus ofrer sit liv for menneskenes synders skyld, ligesom et par store søskende gør det for at redde de mindre i et par af de historier, Sveen fortæller. En betaler med sit liv og sin lykke, for at de andre kan blive frelst.

Sveens historier handler om romerske soldater, røvere, løse kvinder, forældreløse børn, rigmandssønner og brødrene Peter og Andreas. Figurernes skæbner væver sig ind i hinanden, og de optræder i hinandens fortællinger.

De romerske soldater dræber drengebørn i Betlehem, fordi det er blevet sagt, at en konge er født. Deres leder, Cato, får dog en slags anfæltelser over deres gerninger, og med tiden bliver disse anfæltelser til angere over, hvad han har gjort, og til en tro på Jesus. Cato ender med at kunne fortælle en historie om omvendelse og forvandling. Han formulerer fortællekredsens pointer i sin samtale med den stammende Jakob,

der tvivler på, at det gode vil sejre, og på det gode i ham selv. Cato siger som sit liv: "Noget lokkede mig, noget kaldte det onde frem i mig, og jeg lystrede. Jeg valgte den historie. Men jeg vælger noget andet nu. Jeg vil ikke længere være en del af den historie, som blev skabt for mig." Således formuleres muligheden for at foretage et valg. Det valg foretager også drabsmanden og røveren Nadab, og det får indflydelse på hans venner. Hans desperate offer, der får ham op at hænge på korset, er således ikke forgæves, for det skaber historie. Det angiver en retning og et alternativ for de andre.

Alle søger et fællesskab og en mening i det liv, som der ellers hverken er hoved eller

hale på. Man kan finde sammen i fanatisk bekæmpelse af anderledes troende og af besættelsesmagten, men man kan også finde sammen i troen på Jesus, sådan som Andreas og Anna gør det. De finder både hinanden og Jesus og betegner således den hele og lykkelige kærlighed. Mørkets kræfter byder sig dog hele tiden til, og det er svært at stå imod, når man føler sig alene i verden. Selv Peter, der er Jesus nær, plaget af tvivlen og håbløsheden. Men alligevel er det efter Jesus død og opstandelse sådan, at han er der for de troende. Paradoksal føles det, som om "vi er alene, men han er her."

Der går historier om Jesu liv og virke, allerede inden han

bliver korsfæstet. Bagefter tager historierne til, og straks er der også nogen, der forsøger at lave nye regler og love for at indsnævre det, der er den rette vej, den rette tro, som Jakob desillusioneret tænker. Men der er ikke kun én Jesus, som den omvendte røver Joash formulerer det. Og det er godt sådan. Ensretningen fører til fanatisme, vold og mord og bereder vejen for ondskab.

Men er mangfoldigheden da et gyldigt alternativ? Det er ikke let at få rede på i Sveens bog. Mangfoldigheden rummer også en farlig forvirring og rædselighed og nærer tvivlen, alt det, som netop plager romanens figurer. For Sveens bog har mangfoldigheden og den stadig lu-

rende tvivl dog den fordel, at "Guds børn" ikke bliver til et glansbillede. Den fortæller en række positive historier om omvendens og frelsens vej uden at kræve blind for de ofre, der kræves. Det er faktisk en sjældenhed i den litterære verden, hvor negativens logik normalt hersker, og positiviteten er bandlyst. "Guds børn" er og vil være opbyggelig, og det lykkes på en ganske nuanceret måde, idet romanen på en gang formår at fortælle medrivende historier, at prædike og at sprede det gode budskab.

LARS HANDESTEN
kultur@k.dk

Læs interview med forfatteren i avisen på tirsdag

Mellem menneske og hav

Pernille Stensgaard kan skrive om snart sagt alt, så det bliver spændende. Det gælder også Charlottenlund Søbad og danskernes ganske særlige forhold til søbadet, selvom anekdoterne smøres lige lovlig tyndt ud

bog

Pernille Stensgaard: **Det gamle bad og havet – historier fra Charlottenlund Søbad**. Illustreret. 144 sider, 249,95 kroner. Strandberg Publishing.

Det er et moderne påfund at hoppe i baljen. Tidligere betragtede vi blot havet og gys. Men sådan er det ikke længere, og nu bader vi både sommer og vinter. Ikke mindst det sidste afvifter respekt og giver status på linje med et sommerhus i Tisvildeleje og en velgennemført triatlon, og de badeanstalter, der for blot få årtier siden var truet af lukning, har nu kilometerlange ventelister – og ventelister til ventelisterne.

I dag er 26.000 danskere medlemmer af en badeanstalt – og man skønner, at lige så mange er endnu mere "nordic cool" end dem, nemlig de særligt dristige (nogle vil sige de særligt selvpinende), der springer mellemledet over og går i direkte fra stranden.

En af de populære badeanstalter er Charlottenlund Søbad nord for København, som danner rammen om Pernille Stensgaards fortælling om sundhedens og søns kulturhistorie. Det er den lille fortælling om den irgrønne pæleby i den store fortælling om krop, nøgenhed og køn. Og om havet. For det er der, hele molevitten skal ned, og her spiller søbadet som et led mellem menneske og vand en vigtig rolle. Her kan man slukke for sig selv. Her kan man blive reduceret til krop og glemme den evigt kværnende bevidsthed. Og her kan man møde ligesindede, som på et stamværsthus, høre sundere og mere eksotisk.

Pernille Stensgaard, journalist på Weekendavisen og forfatter til en lang række bø-

ger, senest "Hellerup – historier fra reservatet" (2011) og "Københavnerne" (2013), har et suverænt og skævt blik for mennesker og anekdoter, og hun placerer dem behændigt i en kulturhistorisk kontekst i en bog, der på en gang er dybt fornøjelig og en kende forglemmelig.

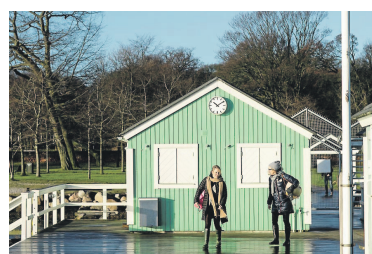
Men man bliver forført undervejs. For som læser af Pernille Stensgaards avis og hendes bøger vil vide, kan hun skrive om snart sagt alt på en nysgerrig og sørgen måde, som gør, at man bliver glødende interesseret, uanset hvor tøvende man i udgangspunktet måtte være gået til tema og tekst.

Det er og bliver et forholdsvis spinkelt stof.

Det gælder også i "Det gamle bad og havet – historier fra Charlottenlund Søbad". Men det er og bliver et forholdsvis spinkelt stof. Og selvom Pernille Stensgaards historiske afsnit dygtigt indrammer den lille historie, så er den spinkel og tyndt smurt ud. Visse af anekdoterne, som for eksempel mails til søbadets bestyrelse, har petitesse-karakter og bidrager ikke væsentligt til fortællingen, der også kunne have været en artikelserie i en avis.

Men her har den fået smukt og stift bind omkring sig og er blevet illustreret med så vel nye stemningsfulde fotografier, hvor pælebyens karakteristiske irgrønne farve går igen, som gamle sjove historiske fotos. Her lader navnlig en mandlig svømmers nøgenbombe fra Søbadet anno 1905 sig ikke umiddelbart fjerne fra nethinden.

LOTTE KIRKEBY HANSEN
kultur@k.dk

▲ Pælebyens irgrønne farve går igen i de stemningsfulde fotografier. – Foto fra bogen.

★★★★★
«Vellykket amerikansk feel-good»
Ekstra Bladet

«Varm og rørende»
Berlingske

«En lille perle»
Ordet

★★★★★
DR Filmland

★★★★★
Kristeligt Dagblad

«Jeg følte mig i godt selskab med 'Ruth & Alex', og det tror jeg bestemt også, at andre vil»
Information

★★★★★
Jyllands-Posten

★★★★★
Ordet

«Trøvedigt indblik i to mennesker, man har lyst til at lære bedre at kende, to rolige øer i et skørt hav i stiv kuling»
DR Filmland

«Sød romantisk komedie»
Kristeligt Dagblad

Diane Keaton Morgan Freeman

Ruth & Alex

En film af
Richard Loncraine

SE FILMEN I BIOGRAFERNE NU!

ANGEL

Badekultur. Charlottenlund Søbad er ikke bare en historie om et *must-have* i Gentofte, Hellerup, Charlottenlund og Klampenborg, hvor et medlemskab rummer nogle af de ting, man sætter højest: historie, eksklusivitet og sundhed. Ny bog fortæller badeanstaltens historie.

Det gamle bad og havet

»Folk skriver i deres cv, at de er vinterbadere, fordi det tyder på robusthed, udholdenhed og sundhed. Og en smule vildskab,« fortæller Pernille Stensgaard i dette uddrag fra bogen. FOTOS FRA BOGEN

AF PERNILLE STENSGAARD

I 2013 følte en adgangsnøgle til Charlottenlund Søbad så nødvendig, at der opstod en venteliste til selve ventelisten på 1200. Da ventelisten til ventelisten kom op over 400, blev også den lukket. Det gav ikke længere mening at lade flere stå på den og betale gebyr, år ud og år ind. Imens gik de heldige ned ad stigen og gled ud i vandet. De drev, flød, baskede. I modsætning til svømmeren, der blindt pløjer sig frem og tilbage i bassinet, badede de. Det er noget andet: den ultimative forening med naturen. Man synker ned i det stille skvulpende, det isklare, sandbundede, letstenede, tangvuggende, vidunderligt våde.

Susie Parr skriver i *The Story of Swimming*, at trangen til at hoppe i vandet i virkeligheden ikke er trangen til at svømme, men lysten til at dykke ned i landskabet og lade sig opsluge: »Dette øjeblik transformation, hvor alt forudgående forsvinder og hele verden virker skinnende og ny igen. Det sker for svømmere hele tiden.«

I modsætning til badegæster i tempererede, palmedekorerede vandlande, taler folk på Søbadet om vandet, der aldrig er det samme. Det er blødt, silkeblødt, hårdt, klart, rent, stormgrumset, grønt, gråt eller varmt i forhold til luften. At gå ned i vandet er det nærmeste, mange kommer en religiøs oplevelse, især i regn. Det er som at sætte sig ind i en smuk kirke, sjælen får fred i to minutter, og man glemmer alt det, man skal huske.

HISTORIEN om Charlottenlund Søbad er ikke bare en historie om en badebro eller et *must-have* i Gentofte, Hellerup, Charlottenlund og Klampenborg, hvor et medlemskab rummer nogle af de ting, man sætter højest: historie, eksklusivitet og sundhed. Alt det, der ikke kan købes for penge. Der er mere til historien. Meget mere.

Søbadet blev åbnet i 1901 og lukket i begyndelsen af fattigfirserne, før NESAmilliarderne forgyldte en i forvejen forgyldt kommune. Gentofte fandt det uanstændigt dyrt at pille hele anstalten ned hvert efterår og bygge den op igen om foråret. Den var nedslidt, sjældent besøgt og til gengæld kostbar at

holde i gang. Badeanstalter var heller ikke sexede projekter at profilere sig politisk på, men tangglatte og frønnede levn fra en svunden tid, hvor mænd og kvinder absolut skulle klæde om hver for sig i mugne kabiner. Stribevis af badeanstalter fra København til Helsingør blev lukket efter Anden Verdenskrig. Langs hele kysten var kun Helgoland på Amager og Charlottenlund Søbadeanstalt tilbage i 1980'erne. Det måtte betyde noget: Nemlig at tiden var løbet fra det gamle bras.

Flere var alligevel dybt rystede, da kommunen besluttede, at badeanstalten ikke skulle rejses igen. Politikerne havde ikke forstået, at brædder og strand på ingen måde er det samme. Badeanstaltens klassiske lange bro sørger for, at de badende med det samme kommer ud på god dybde og ikke skal vade ud gennem lavt vand fra stranden. På brædderne får man ikke sand i tøjet, i øjet, mellem tærne. I modsætning til den typiske danske, rå naturstrand uden så meget som en af-faldsspand, har badeanstalter noget af sydens komfort over sig: toiletter, omklædningsrum, knager, bænke, is og orden. Bademestre sørger for, at en række behagelige regler overholdes: ingen larmende radioer, ingen bolde, ingen råben og skrigen, ingen løben rundt.

GENNEM tiden var publikummet kommet cyklende eller gående. For de trætte og slidte med beskedne indkomster var badeanstalten en daglig belønning, et fristed. De cyklede dertil med kaffe, saftvand og madpakke fra den københavnske stenbro, og for dem var badeanstalten indbegrebet af natur og hav. Kvinder og mænd, børn og unge nød solen, selskabet og det klukkende, blinkende vand op gennem brædderne. Det var sommerferie.

Når andre rejste til Toscana og Provence, Hornbæk og Skagen, bredte de vattæppet ud på plankerne, åbnede termokanden og dannede livslange venskaber, som nogle kalder netværk i dag. Søbadet var som et stamværtshus, bare sundere. Badedamerne ringede, hvis de ikke havde set fru Frandsen et par dage. Er alt i orden, hvor bliver du af? Sådan er det også i dag. De, der bader hver morgen klokken syv året rundt, bliver venner med de andre, der bader hver dag klokken syv året rundt. Kun med besvær kan man

undgå at lære hinanden at kende. Selvom to tredjedele af skaren er fra Charlottenlund, Hellerup og Gentofte, kommer de badende også fra københavnske brokvarterer, fra Brønshøj og Vanløse, fra Frederiksberg og Valby. Søbadet åbner sig for alle tålmodige.

GENNEM lobbyarbejde og underskriftindsamling lykkedes det at genopføre Charlottenlund Søbadeanstalt. Tre år efter nedtagningen indviedes det nye søbad i 1985. Uden ordet 'anstalt' i sit navn, det lugtede af afretning og disciplin. Søbadet var nu smukkere og dobbelt så stort som før i helårsudgave, der ikke skulle splittes ad hvert år. En engangsinvestering fra kommunen til de mennesker, der orkede at samle sig i en forening og drive den.

En helårsbader, erhvervsmand og iværksætter fra Klampenborg kalder Søbadet »en god politisk historie«. Badeanstalten blev nemlig en større og større udgift for kommunen, som til sidst ville ud af den og lod foreningen overtage. Nu omsætter den for to millioner om året og har en formue på fem. Fra offentlig til privat, og straks er der overskud. I de tre år, hvor Søbadet ikke eksisterede, drog en kvinde og hendes veninde i eksil på Helgoland, Amager. Det var samme model med dame-, herre- og fællesbad, men alligevel anderledes. Med egne ord blev de modtaget sådan: »Hva faen piger. Kommer I ude fra Charlottenlund? I er sgu velkomne.«

På Helgoland gik man på tonden. De havde ikke træk og slip. Det gjorde indtryk, for Søbadet var blandet og folkeligt, men ikke *så* folkeligt. Og da kvinderne kom hjem til Charlottenlund til det nye søbad, begyndte forvandlingen. Først stille og roligt, så i tordnende fart.

Ingen vil længere bruge udtrykket »en ægte folkelig kultur« om Søbadet, og de små eksistenser er forsvundet. Publikum er repræsentativt for kysten og nærmeste opland. Vandet tager imod adelige, advokater og ministre, departementschefer, bankdirektører, højesteretsdommere, direktører, skuespillere, kokke, læger, ingeniører, journalister, sosu-assistenter og folkeskolelærere. Stadig en

kultur, en kult. Bare på et andet niveau. »Søbadet er blevet eksotisk og klubagtigt,« siger en ung mand, der nærmest er født i bassinet på fællesbadet.

MAN flasher sit medlemskab, hvor man kan komme af sted med det. Man vil gerne bevæge samtalen ind på, at man er medlem. Og vinterbader. Dobbelt blær. Cykler derned i hvid badekåbe om morgenen eller går tur med hunden med håndklædet om nakken. Så står det klart for enhver, at man har adgang til herlighederne, bor tæt på. Folk skriver i deres cv, at de er vinterbadere, fordi det tyder på robusthed, udholdenhed og sundhed. Og en smule vildskab, Nordic cool. Det betyder ikke, at medlemmer ikke elsker det og genfås hver eneste morgen, men at de ved, hvilken værdi det pludselig har at tage tøjet af og sænke sig ned i vandet. Som noget nyt er det egnet til offentliggørelse. Enhver vinterbaders omgangskreds ved det; åh, hvor de ved det!

Hierarkiet begynder nedefra med 'de offentlige'. I sommersæsonen køber de en badebillet og betaler per gang. Alle kan gøre det i juni, juli og august. Folk står i digital kø for at blive sommermedlemmer, så de kan komme og gå tidlig morgen og om aftenen, hvor der igen er lukket for de offentlige. På toppen befinder vintermedlemmerne sig med uidskrænket adgang året rundt. Det er meget finere! Fordi det tager længere tid, fordi der er efterspørgsel, fordi det er svært. Lidt som gamle penge. Helårsmedlemmer retter ryggen på en anden måde, når de går rundt blandt de offentlige og deltidsmedlemmerne. Som den første formand sagde, når sommeren var slut: »Det er nu rart at blive sig selv igen.«

Pernille Stensgaards bog 'Det gamle bad og havet – historier fra Charlottenlund Søbad' udkommer i dag, d. 14. august, på Strandberg Publishing. Teksten, der bringes her, er et forkortet og let redigeret uddrag af bogens første kapitel.

"Så er det af med tøjet!"

■ **AVISEN** | Af Rikke Baltzer

14. aug. 2015

Eksklusivt for kunder

1200 mennesker står lige nu i kø for at få fingre i en lille sort nøglebrik, der giver dem fri adgang til at hoppe nøgne i havet i Charlottenlund Søbad. I år fejres 30 års jubilæum bl.a. med en bog om søbadets kultur og historie. Børsen besøgte Danmarks mest eksklusive badeanlæg, hvor bankdirektører, advokater og skolelærere mødes og bader

De turkisgrønne træhytter nyder deres eget spejlbillede i det salte Øresund, mens de soler sig om kap med de badende gæster. Under en skyfri himmel. Det lyder næsten som en scene fra en Morten Korch-film, men når sommervejret viser sig fra sin bedste side, er det virkeligheden i Charlottenlund Søbad. Det, man med rette kan kalde søbadenes Rolls Royce.

I år er det 30 år siden, at badeanlægget igen åbnede lågerne for vandhunde og badenymfer efter en totalrenovering. I hvert fald for dem, der ejer en lille sort nøglebrik, der er adgangsgivende til søbadets faciliteter hele året rundt og i alle døgnets timer.

En af nøglebrikkerne ligger i 41-årige Julie Gerdes' lomme. Hendes håndklæde hænger på en krog, præcis som hun efterlod det i morges, inden hun tog på arbejde som leder inden for ansættelsesret i revisionsfirmaet EY.

"Så er det af med tøjet," udbryder hun, inden hendes hvide skjorte og sorte lædernederdel bliver smidt midt på trægulvet til frit skue for de øvrige kvinder i anlægget.

I Charlottenlund Søbad bader man nøgen. I sommerhalvåret, hvor anlægget har åbent for offentligheden i døgnets lyse timer, er kvinder og mænd adskilte, mens medlemmerne i vinterhalvåret deler både havet og saunaen.

"Det handler ikke om at kigge på hinanden, for folk har enormt meget respekt for hinanden herude. Det handler om samværet og om at give slip på alt det, der definerer os til hverdag," siger Julie Gerdes, inden hun med strakte ben og to fingre for næsen hopper i vandet.

For de tålmodige

Medlemmerne i Charlottenlund Søbad er alt fra topchefer til skolelærere, men kommer primært fra området i og omkring Gentofte Kommune. Iblandt dem, der nyder en dukkert fra søbadets turkisgrønne faciliteter hele året rundt, er Peter Straarup, tidligere ordførende direktør i Danske Bank.

"Her er et sted, jeg kan komme og gå i vandet uden at få sand mellem tæerne. Det giver et boost af velvære at blive kølet ned og lade kroppen varme sig selv op," siger Peter Straarup.

Han har været medlem af Søbadet i over 25 år, og dengang var det intet problem at betale et beskedent beløb og få udleveret den lille sorte nøglebrik, der giver ubegrænset adgang til det, der i løbet af de seneste godt ti år er blevet så eftertragtet, at det nærmest er blevet eksklusivt. En eksklusivitet, der kun tilkommer de tålmodige, for i dag venter 1200 mennesker på et af de i alt 3350 medlemsskaber.

Der går et par sekunder fra, at Julie Gerdes er hoppet i van det, til hendes hoved kommer til syne i overfladen igen. Hun blev medlem, før ventelisten blev digital, og hun husker tydeligt den sommernat for 12 år siden, hvor folk lå i kø i deres soveposer med håbet om at komme først til en af de ledige nøglebrikker.

"Det var en helt særlig nat. Folk drak vin, og vi havde en fest, men da klokken slog otte næste morgen, fik alle travlt med at holde sig til," fortæller Julie Gerdes.

Uhåndgribelig kultur

Charlottenlund Søbad kan noget helt specielt, det er formand for badets bestyrelse, Birgitte Possing, ikke i tvivl om. Hun ser søbadet som en særlig kultur, hvor adfærden er defineret af stiltiende aftaler, indgået mellem medlemmerne.

"Der er en hårfin, usynlig grænse mellem, hvornår man kan gå helt nøgen, og hvornår man bør have et håndklæde om sig. Går man to meter for langt uden håndklæde, kan det blive det opfattet forkert, men alle lærer lynhurtigt skillelinjerne at kende," forklarer Birgitte Possing, der også tillægger det, at mobiler og kameraudstyr er strengt forbudt, en afgørende betydning.

De få, men faste regler skaber plads til afslappethed og humor, og de danner grundlag for stærke venskaber på tværs af aldersgrupper og professioner.

"Vi fniser altid af, at vi kun kender hinanden uden tøj. Når jeg møder folk uden for badet, kan de være helt andre typer, end jeg havde forestillet mig, selvom vi jævnligt taler sammen," siger Birgitte Possing, der til daglig arbejder som professor på Rigsarkivet.

Men med 3350 medlemmer findes der også 3350 forskellige holdninger til, hvordan Charlottenlund Søbad skal være. Birgitte Possing får mange forslag om alt fra at oprette yogaklubber til at investere i en fælles kaffemaskine. Men for hende er det vigtigt at holde linjerne rene, så rammerne er klare og trygge for alle medlemmer.

"I mine øjne er knappe ressourcer altid de mest eftertragtede. Ro er en knap ressource, og det er blandt andet derfor, at Charlottenlund Søbad er populært. Her er ro," siger Birgitte Possing.

Fast del af hverdagen

Julie Gerdes nyder den stilhed, der er, når hun svømmer et stykke ud i det sommerlune vand. Men en ligeså stor del af badeoplevelsen er samværet med de andre medlemmer.

"Hey unge dame!," kalder Julie Gerdes, da hun får øje på en ældre kvinde, der netop er hoppet i vandet.

De to har kendt hinanden i syv år, udelukkende fordi de begge to bader hver dag og på samme tidspunkt. Så bliver der udvekslet et par gode råd om hårvask, og snakken går om hverdagens baderutiner.

"Ja, jeg har faktisk ikke været i bad hele sommeren. Altså ud over hernede, selvfølgelig," griner Julie Gerdes. De bliver hurtigt enige om, at det er synd for dem, der ikke skal ned og bade inden og efter en lang dag på kontoret.

"Herude har folk ikke nok i sig selv. Vi deler en intimitet og giver noget af os selv," siger Julie Gerdes.

Og så hænger hun sit håndklæde tilbage på krogen, så det er tørt, når hun skal bruge det igen i morgen tidlig.

rikb@borsen.dk

I dag udkommer "Det gamle bad og havet" – en ny bog om Charlottenlund Søbad skrevet af journalist og forfatter Pernille Steensgaard.

© Dagbladet Børsen

Ifølge lov om ophavsret er det kun tilladt at tage én papirkopi til privat brug. Yderligere kopiering må kun ske efter aftale med Dagbladet Børsens chefredaktion. Henvendelse skal ske til Peter Utzon på e-mail: peut@borsen.dk

П

Copyright © 2015 Dagbladet Børsen A/S